

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Gedeputeerde Natuur en Stikstof
Dhr. Léon Faassen
Provincie Limburg
Postbus 5700, 6202 MA MAASTRICHT

Provincie Limburg	
Ingek.	24 MAART 2025
DOCnr.	
Afd.	NW

Directoraat-generaal Natuur
en Visserij

Bezoekadres
Be Zuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ivvn

Behandeld door

[Redacted]

T [Redacted]
[Redacted]@minlnv.nl

Ons kenmerk
DGNV / 97605974

Bijlage(n)
1

Datum 20 maart 2025
Betreft Aanvullende maatregelen voor de grutto

Geachte gedeputeerde,

Nederland is essentieel voor de grutto en, uiteraard, onze nationale vogel is ook essentieel voor Nederland. In Nederland broedt meer dan 80% van de voor West-Europa relevante internationale populatie¹. De grutto broedt niet alleen in natuurgebieden, maar vooral in agrarische gebieden die zodanig beheerd worden dat ook 'boerenlandvogels' kunnen gedijen. Daarmee is de grutto ook de ambassadeur van agrarisch land waar belangrijke natuurwaarden gecombineerd worden met een productiefunctie. Een mooie verbinding dus tussen landbouw en natuur!

De grutto populatie staat voor uitdagingen. Dit gaat veel mensen aan het hart. Ondanks alle initiatieven van agrariërs, terreinbeheerders, natuurorganisaties, overheden en vrijwilligers is het nog niet gelukt om tot het gewenste herstel van de gruttopopulatie te komen. Het is noodzakelijk om onze gezamenlijke inzet te verbeteren. Er zijn gelukkig wel lokale successen die als uitgangspunt gebruikt kunnen worden om te leren hoe ook op landelijk niveau herstel van de populatie kan worden gerealiseerd.

Dit is ook de Europese Commissie niet ontgaan. Het is duidelijk dat aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn om de grutto in Nederland, en hiermee in Europa, te behouden. In een reactiebrief die Nederland op 22 november 2024 naar de EC heeft gestuurd heb ik 8 aanvullende maatregelen toegezegd. Provincies spelen een cruciale rol bij de verdere vormgeving en uitwerking van deze maatregelen. Via deze brief zal ik per maatregel op hoofdlijnen verduidelijken welke stappen het Rijk de komende tijd gaat zetten, welke stappen het Rijk samen met provincies wil gaan zetten en welke stappen ik verwacht dat provincies de komende tijd gaan zetten om er samen voor te zorgen dat de grutto populatie zich in Nederland kan herstellen en we hopelijk een Europese Hofprocedure kunnen voorkomen.

Europese inbreukprocedure

Op 25 juli 2024 heeft de Europese Commissie in de vorm van een aanmaningsbrief aangegeven een inbreukprocedure te starten, omdat Nederland ten aanzien van de grutto volgens de Europese Commissie niet voldoet aan de

¹ De West-Europese/Noordwest- en West-Afrikaanse flyway-populatie.

verplichtingen onder de Vogelrichtlijn. Op 8 november jl. heb ik u tijdens een vertrouwelijk bestuurlijk overleg op hoofdlijnen al geïnformeerd over de aanvullende maatregelen die ik voornemens was om op te nemen in de reactiebrieven aan de Europese Commissie. Op 22 november 2024 heeft LVVN, namens EU-lidstaat Nederland, de reactie op de aanmaningsbrief over de Europese inbreukprocedure voor de grutto op grond van de Vogelrichtlijn ook daadwerkelijk verstuurd. Deze reactie omvat een ambitieus maatregelenpakket voor de grutto bestaande uit de volgende 8 maatregelen:

1. Het geven van een stevige financiële impuls aan het Agrarisch Natuurbeheer (ANB), dat daarmee flink kan worden uitgebreid en versterkt in de grutto kerngebieden².
2. Optimaliseren van weidevogelbeheer via Subsiestelsel Natuur en Landschap (SNL) in bestaande natuurgebieden die belangrijk zijn voor de grutto.
3. Uitwerken van het grondbeleid en het verruimen van grondmobiliteit ten gunste van weidevogelbeheer.
4. Toevoegen van instandhoudingsdoelen voor de grutto aan 25 bestaande vogelrichtlijngebieden.
5. Het stimuleren en/of uitbreiden van het Agrarisch Natuurbeheer (ANB) rondom de vogelrichtlijngebieden waar instandhoudingsdoelen voor de grutto aan worden toegevoegd.
6. Het optimaliseren van het waterbeheer in belangrijke gebieden voor de grutto binnen en buiten bestaande vogelrichtlijngebieden.
7. Onderzoeken of 'headstarting' (het uitbroeden en uitzetten van grutto kuikens) een effectieve bijdrage kan leveren aan het stabiliseren van de grutto populatie.
8. De mogelijkheden voor predatiebeheer in het kader van weidevogelbeheer zo optimaal mogelijk benutten en indien nodig en mogelijk verruimen.

Op dit moment ben ik in afwachting van de reactie van de Europese Commissie. Hiervoor geldt geen vaste termijn. Naar verwachting komt de Europese Commissie dit voorjaar met een reactie.

Het is van belang dat iedereen, waaronder ikzelf, andere departementen, medeoverheden, de provincies, etc. binnen de huidige mogelijkheden, middelen en instrumentarium maximaal inzet op de maatregelen die benoemd zijn in de reactie op de aanmaningsbrief om de negatieve trend van de weidevogels te doorbreken en de populatie grutto's in Nederland te herstellen. Bij al deze maatregelen is een goede afstemming tussen het Rijk, de provincies, andere overheden, collectieven, terreinbeheerders en met name, agrariërs cruciaal. De maatregelen zullen in nauwe samenhang worden gezien met de lopende trajecten Ruimte voor Landbouw en Natuur (RLN) en de Ministeriële Commissie Economie en Natuurherstel (MCEN).

Mijn streven is om zorgvuldig invulling te geven aan de genoemde maatregelen om *aanvullende* maatregelen, zoals het aanwijzen van nieuwe vogelrichtlijngebieden, te voorkomen.

² Gebieden die belangrijk zijn voor de broed, foerageer en slaap-functie van de grutto. Deze zijn te vinden in het concentratiegebieden rapport van Sovon ([Geactualiseerd landelijk overzicht van vogelsoorten met concentraties van \(inter\)nationaal belang | Sovon Vogelonderzoek](#))

Hieronder licht ik de hoofdlijnen van de 8 maatregelen verder toe. Hierbij heb ik met name de rol van het Rijk en die van provincies in wat meer detail geprobeerd te duiden. Ik roep provincies op om zoveel mogelijk in te zetten op de 8 aanvullende maatregelen binnen de huidige middelen die er zijn en de aanvullende middelen die hiervoor beschikbaar zullen komen via het ANB. Tevens roep ik provincies op om inzichtelijk en kenbaar te maken indien de huidige middelen en instrumentarium ontoereikend zijn om de 8 aanvullende maatregelen te implementeren.

Mijn streven is om zorgvuldig invulling te geven aan de genoemde maatregelen om *aanvullende* maatregelen, zoals het aanwijzen van nieuwe vogelrichtlijngebieden, te voorkomen.

Hieronder licht ik de hoofdlijnen van de 8 maatregelen verder toe. Hierbij heb ik met name de rol van het Rijk en die van provincies in wat meer detail geprobeerd te duiden. Ik roep provincies op om zoveel mogelijk in te zetten op de 8 aanvullende maatregelen binnen de huidige middelen die er zijn en de aanvullende middelen die hiervoor beschikbaar zullen komen via het ANB. Tevens roep ik provincies op om inzichtelijk en kenbaar te maken indien de huidige middelen en instrumentarium ontoereikend zijn om de 8 aanvullende maatregelen te implementeren.

1. Een stevige financiële impuls geven aan het Agrarisch Natuurbeheer (ANB), dat daarmee flink kan worden uitgebreid en versterkt in de grutto kerngebieden

Het kabinet constateert dat de negatieve trend voor de grutto helaas nog niet is gekeerd, ondanks de huidige inzet van veel agrariërs onder andere via het Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer (ANLb). Het is belangrijk om te komen tot voldoende omvang en effectief weidevogelbeheer om herstel van de gruttopopulatie te realiseren. Het kabinet wil dat op de volgende manieren bereiken: (1) extra financiering om het areaal weidevogelbeheer uit te breiden via het ANLb; (2) extra investeringen in weidevogelgebieden, met als doel een toename van zwaar beheer; (3) verlenging van de looptijd van ANLb-contracten; (4) verhoging van de compensatie voor zware beheerpakketten en (5) verdere uitrol van het Aanvalsplan Grutto.

Inzet van het Rijk

Zoals genoemd in het regeerprogramma geeft het huidige kabinet met het beschikbaar stellen van €500 miljoen per jaar een stevige financiële impuls aan het Agrarisch Natuurbeheer. Dit zal resulteren in o.a. een forse verhoging van het ANLb-budget waarmee het ANLb zal worden uitgebreid en verzaamd. Op dit moment is LVVN druk bezig om de verlenging van de looptijd van ANLb-contracten mogelijk te maken. Ook worden de tarieven geactualiseerd en ingezet op de mozaïektoeslag waardoor de compensatie voor zware beheerpakketten wordt verhoogd. Tenslotte wordt in de financiering van het ANB gezocht naar de verankering voor de verdere uitrol van de resterende zeven kansgebieden binnen het Aanvalsplan Grutto.

Afstemming Rijk & provincies

Binnen het huidige bestuurlijke afstemmingstraject vindt al intensieve afstemming plaats met provincies over de ontwikkeling van het ANB.

In maart zal het Bestuurlijk Overleg Landelijke Gebied (BO LG) plaats vinden waarin uitbreiding van het ANLb in 2025 en 2026 besproken zal worden met de provincies. In het overleg zullen we afspraken maken voor een grotere inzet op zwaardere beheer voor de grutto.

In april 2025 zal in de voorjaarsnota meer inzicht gegeven worden in de uitbreiding van de financiële middelen voor het ANB.

Inzet van provincies

Het is de bedoeling dat een substantieel deel van het aanvullende ANLb budget ingezet zal worden voor zwaardere pakketten, o.a. vernatting door verhoging van de grondwaterstand in de grutto kerngebieden, met als doel om te komen tot grote aaneengesloten gebieden met 'zwaar weidevogelbeheer'. Waar mogelijk kan dit gecombineerd worden met andere doelen zoals het verhogen van het waterpeil in veenweidegebieden. Provincies zijn het bevoegd gezag bij het openstellen van ANLb pakketten en zijn zodoende aan zet om deze ruimtelijke puzzel zo effectief mogelijk te leggen. LVVN denkt graag met u mee hoe bij het openstellen van ANLb beheerpakketten de grutto kerngebieden o.a. als uitgangspositie kunnen worden gebruikt³ en hoe bij het bepalen van pakketten de geleerde lessen van de ecologische evaluatie van het ANLb kunnen⁴ worden meenemen. Het ANLb is een vrijwillig systeem en ik vraag provincies op om nu alvast in gesprek te treden met Agrarische Collectieven om agrariërs te motiveren en te stimuleren om juist in deze grutto kerngebieden te kiezen voor zwaardere ANLb pakketten en te komen tot aaneengesloten gebieden. Ik roep de provincies en TBOs op om de doelen effectief te bereiken en de financiën in te zetten voor maatregelen die hier bewezen aan bijdragen. Ik wil dan ook zoveel mogelijk inzetten op doelsturing. LVVN denkt graag mee over creatieve oplossingen, waaronder de inzet van pachtcontracten ten gunste van weidevogelbeheer.

De komende jaren zullen het Rijk, provincies en collectieven nauw samen moeten optrekken om te komen tot voldoende omvang van arealen effectief weidevogelbeheer om herstel van de gruttopopulatie te realiseren.

2. Optimaliseren van weidevogelbeheer via Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL) in bestaande natuurgebieden die belangrijk zijn voor de grutto

Ondanks het feit dat een relatief klein deel van het weidevogelbeheer plaatsvindt binnen natuurreservaten⁵, zijn dit wel belangrijke gebieden waar weidevogels zoals de grutto ongestoord kunnen broeden, foerageren en slapen. In samenwerking met provincies en terreinbeherende organisaties (TBO's) zal onderzocht worden in hoeverre weidevogelbeheer in reservaten onder SNL-

³ [Geactualiseerd landelijk overzicht van vogelsoorten met concentraties van \(inter\)nationaal belang | Sovon Vogelonderzoek](#)

⁴ [Ecologische evaluatie Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer \(ANLb\) - WUR](#)

⁵ Ongeveer 10% van de grutto populatie in Nederland broed in Vogelrichtlijngebieden, 15% in NNN gebieden en 74% in agrarische gebieden.

Natuurbeheer verbeterd en uitgebreid kan worden. Tevens wordt er gekeken of er ruimtelijk meer verbindingen gemaakt kunnen worden tussen deze natuurgebieden met weidevogelbeheer en agrarische gebieden waar weidevogelbeheer via het ANLb plaatsvindt. Hierbij wordt een sterke koppeling gelegd met de stimulering van het Agrarisch Natuurbeheer (maatregel 1).

Inzet van het Rijk

Zoals benoemd bij maatregel 4 zullen instandhoudingsdoelen voor de grutto worden toegevoegd aan 25 bestaande vogelrichtlijngebieden. Sovon heeft voor deze 25 gebieden in kaart gebracht of en hoe weidevogelbeheer binnen SNL en ANLb in deze gebieden verbeterd kan worden.

Afstemming Rijk & provincies

Gedurende gesprekken over het toevoegen van instandhoudingsdoelen voor de grutto aan bestaande VR-gebieden zal LVVN ook in gesprek treden met provincies en andere voortouwnemers of en hoe o.a. het SNL-beheer in deze gebieden verbeterd kan worden. In deze gesprekken kunnen provincies ook aangeven welke ondersteuning ze hiervoor nodig hebben van het Rijk.

Inzet van provincies

Provincies spelen een bepalende rol om samen met ministeries de beheerplannen in bestaande natuurgebieden die belangrijk zijn voor de grutto aan te passen, aansluitende beheertypen SNL open te stellen en om TBO'ers te ondersteunen en te stimuleren om mogelijke verbeteringen in beheer en verbindingen uit te voeren.

3. Uitwerken van het grondbeleid en het verruimen van grondmobiliteit ten gunste van weidevogelbeheer

Zowel toegang tot grond als grondmobiliteit zijn belangrijk voor boeren om hun bedrijfsvoering te kunnen extensiveren en zodoende agrarisch natuurbeheer in te kunnen passen in hun bedrijfsvoering. Hier zijn op dit moment al verschillende instrumenten voor beschikbaar zoals de Nationale Grondbank, provinciale grondbanken, kavelruil en regelingen voor tijdelijke extensivering. Nederland zal ervoor zorgen dat de mogelijkheden binnen het huidige grondbeleid optimaal benut worden en indien nodig het grondbeleid te optimaliseren en te stimuleren ten gunste van optimaal weidevogelbeheer.

Inzet van het Rijk

Het Rijk is verantwoordelijk voor de Europese toetsing van een nieuw grondinstrument, dat op dit moment gezamenlijk ontwikkeld wordt door het Rijk en provincies. Tevens streeft LVVN ernaar om dit grondinstrument vanaf 2026 ook onderdeel te maken van het Agrarisch Natuurbeheer (ANB).

Afstemming Rijk & provincies

Provincies en LVVN zijn met elkaar in gesprek over welke bestaande instrumenten er gebruikt kunnen worden om grondmobiliteit te vergroten en er wordt gezamenlijk gewerkt aan de ontwikkeling van een nieuw grondinstrument waarbij zittende agrariërs een vergoeding kunnen krijgen van de provincie voor de

waardedaling van hun grond als zij zelf vrijwillig overgaan tot bepaalde blijvende gebruiksbeperkingen.

Ons kenmerk
DGNV / 97605974

Inzet van provincies

Provincies zijn op dit moment bezig om het nieuwe grondinstrument te ontwikkelen samen met LVVN. Hiernaast vraag provincies om nu al het bestaande grondinstrumentarium optimaal te benutten om agrariërs die zich willen inzetten voor weidevogelbeheer zo goed mogelijk te faciliteren.

4. Toevoegen van instandhoudingsdoelstellingen voor de grutto aan 25-tal bestaande Vogelrichtlijngebieden

Het kabinet heeft besloten om de grutto als beschermde soort toe te voegen in de aanwijzingsbesluiten van 25 bestaande vogelrichtlijngebieden. Bij het toevoegen van de grutto aan bestaande gebieden zal circa 10% van de broedpopulatie in Nederland langdurig beschermd kunnen worden.

In deze 25 vogelrichtlijngebieden komt de grutto al bestendig voor. Op basis van de huidige selectiecriteria⁶ van de Vogelrichtlijn moeten instandhoudingsdoelen worden toegevoegd aan deze 25 bestaande vogelrichtlijngebieden. In bijlage 1 treft u een lijst met de 25 bestaande vogelrichtlijngebieden waar het om gaat. Afhankelijk van de potentie van een gebied zal in nauw overleg met de voortouwnemers, een passende instandhoudingsdoelstelling worden gekozen.

Inzet van het Rijk

Het Rijk is verantwoordelijk voor het formele aanwijzingstraject. Op basis van gesprekken die momenteel lopen met de provincies zal ik, uiterlijk eind april dit jaar, de ontwerpbesluiten opstellen. Na publicatie kunnen gedurende 6 weken zienswijzen worden ingediend. In de zomer worden de zienswijzen verwerkt, waarna ik in het najaar de definitieve wijzigingsbesluiten neem. Voor het uitbreiden en verzwaren van het beheer zal het Rijk extra middelen ter beschikking stellen via het ANB en ANLb.

Afstemming Rijk & provincies

Momenteel vinden er op ambtelijk niveau gesprekken plaats met de provincies om te inventariseren wat het betekent als er instandhoudingsdoelen worden toegevoegd voor de grutto aan de gebieden waar de provincies voortouwnemer zijn. Een vergelijkbaar proces loopt met IenW/RWS, voor de gebieden waar IenW de voortouwnemer is. Eind maart moet dit overzicht er zijn.

Inzet van provincies

Ik roep provincies op om nu al zo veel mogelijk aan de slag te gaan met het treffen van maatregelen voor de grutto zowel binnen als buiten de bestaande VR-gebieden. Voortouwnemers (de betrokken provincies en IenW/RWS) zullen voor

⁶ De huidige selectiecriteria zijn verwoord in de Nota van Antwoord (<https://www.natura2000.nl/sites/default/files/Bibliotheek/Aanwijzing%20Vogelrichtlijngebieden/Nota%20van%20Antwoord%20Vogelrichtlijn%20%282000%29%20Bijlage%201%20Selectie%20en%20begrenzing.pdf>) NvA 1 Bijlage 1 Selectie en begrenzingden/Nota van Antwoord Vogelrichtlijn %282000%29 Bijlage 1 Selectie en begrenzing.pdfHYPERLINK "<https://www.natura2000.nl/sites/default/files/Bibliotheek/Aanwijzing%20Vogelrichtlijngebieden/Nota%20van%20Antwoord%20Vogelrichtlijn%20%282000%29%20Bijlage%201%20Selectie%20en%20begrenzing.pdf>"

deze 25 gebieden Natura 2000-beheerplannen moeten aanpassen om de broedpopulatie van de grutto in deze vogelrichtlijn gebieden effectief te beschermen.

Ons kenmerk
DGNV / 97605974

5. Het Agrarisch Natuurbeheer (ANB) stimuleren/uitbreiden rondom de VR-gebieden waar instandhoudingsdoelen voor de grutto aan worden toegevoegd

Door rondom natuurreervaten te werken met een schil van weidevogelbeheer via o.a. het ANLb kunnen grotere, robuuste leefgebieden voor weidevogels zoals de grutto gecreëerd worden. Mijn inzet is om het ANLb te stimuleren en uit te breiden rondom VR-gebieden waaraan instandhoudingsdoelen voor de grutto worden toegevoegd.

Inzet van het Rijk

LNVN werkt op dit moment aan het actualiseren van het doelenkader van het ANLb. Hierbij wordt onder andere uitgezocht of het doelenkader voor sturing kan zorgen voor het uitbreiden van ANLb-pakketten rondom vogelrichtlijngebieden die belangrijk zijn voor de grutto. Deze actualisatie van het doelenkader zal op termijn worden opgenomen in het nieuwe Nationaal Strategisch Plan van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB-NSP).

Binnen het ANB wordt op dit moment door LNVN ook gewerkt aan de ontwikkeling van een gebiedsspecifieke vergoeding (GSV). Hierin worden ook de mogelijkheden verkend voor inzet van deze vergoeding om te compenseren voor beperkingen, bijvoorbeeld in en rondom de 25 vogelrichtlijngebieden waar instandhoudingsdoelen voor de grutto worden toegevoegd (maatregel 4).

Afstemming Rijk & provincies

In gesprekken rondom het toevoegen van instandhoudingsdoelen voor de grutto wordt met provincies ook gesproken over het uitbreiden van relevante ANLb-pakketten rondom deze 25 vogelrichtlijngebieden.

Inzet van provincies

Provincies nemen in hun natuurbeheerplannen op waar het ANLb ingezet kan worden en aan welke eisen het beheer moet voldoen. Ik roep provincies op om nu alvast aan de slag te gaan en samen met de Agrarische Collectieven te inventariseren of er nog kansen en mogelijkheden zijn om rondom bestaande VR-gebieden waar grutto's zitten het ANLb gericht op weidevogelbeheer verder te stimuleren.

6. Het optimaliseren van het waterbeheer in belangrijke gebieden voor de grutto binnen en buiten bestaande vogelrichtlijngebieden

Een sleutelfactor in weidevogelbeheer is een hogere grondwaterstand. Bij een hoge grondwaterstand zit het voedsel niet te diep in de grond, wordt de vegetatie niet te dicht en voelen predatoren zich minder in het landschap thuis⁷. Er lopen op dit moment al verschillende initiatieven om het waterpeil geheel (bijvoorbeeld via

⁷ Melman & Sierdsema 2017, Winsemius et al. 2020

het programma veenweide), plaatselijk of tijdelijk via plasdras constructies te verhogen. Naast deze goede initiatieven is het noodzakelijk om te verkennen of en hoe het waterpeil op meer plekken die belangrijk zijn voor de grutto verhoogd kan worden.

Inzet van het Rijk

Aanvullend op de maatregelen die op dit moment al lopen, is het ministerie van LVVN voornemens om samen met provincies en waterschappen te onderzoeken welke maatregelen nog meer bijdragen aan een beter waterbeheer in de vogelrichtlijngebieden waar instandhoudingsdoelen voor de grutto worden toegevoegd en in de weidevogelkerngebieden⁸ buiten VR-gebieden.

Afstemming Rijk & provincies

LVVN zal op korte termijn een ambtelijke brainstormsessie inplannen met provincie medewerkers om te bespreken welke stappen er het best gezet kunnen worden om te komen tot waterpeilen die beter afgestemd zijn op de behoefte van de grutto. Hierna zal LVVN ook in dialoog treden met waterschappen en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat over hoe geborgd kan worden dat bij het bepalen van tijdelijke of definitieve peilbesluiten de belangen van weidevogels beter worden meegenomen.

Inzet van provincies

Ik roep provincies op om in dialoog te treden met LVVN, waterschappen en Agrarische Collectieven om samen deze maatregel verder vorm te geven. Ook roep ik provincies op om in gebieden die binnen en buiten bestaande vogelrichtlijngebieden belangrijk zijn voor de grutto erop toe te zien dat de belangen van grutto goed worden meegewogen in het bepalen van peilbesluiten en hierover ook in dialoog te treden met de betreffende waterschappen.

7. Onderzoeken of het uitbroeden en uitzetten van grutto kuikens een effectieve bijdrage kan leveren aan het stabiliseren van de grutto populatie

Het kabinet wil onderzoeken of het uitbroeden van eieren uit het wild en het vervolgens uitzetten van grutto's ('headstarting' genoemd) een effectieve maatregel kan zijn die bijdraagt aan een toename van de gruttopopulatie. Er zijn voorbeelden uit Nederland en het Verenigd Koninkrijk waaruit blijkt dat grutto's succesvol uitgebroed en uitgezet kunnen worden. LVVN gaat via een pilot onderzoeken of deze werkwijze potentieel bij kan dragen aan het versterken van de grutto populatie. Tijdens de pilot zal onderzocht worden of en hoe 'headstarting' kan bijdragen aan een toename van de grutto (broed)populatie, wat de kosten zijn van een mogelijke grootschalige toepassing en in welke situaties en onder welke voorwaarden deze maatregel kan worden benut.

Inzet van het Rijk

⁸ [concentratiegebieden rapport van Sovon \(Geactualiseerd landelijk overzicht van vogelsoorten met concentraties van \(inter\)nationaal belang | Sovon Vogelonderzoek\)](#)

Het Rijk zet de pilot op in samenspraak met mede-initiatiefnemers, één of meerdere provincies, betrokken terreineigenaren en onderzoeksinstituten en maakt vervolgens de afweging of verdere uitwerking van deze maatregel gewenst is.

Afstemming Rijk en provincies

Er worden op dit moment gesprekken gevoerd met enkele provincies over hun bijdrage aan de pilot. Dit kan een vervolg krijgen in bilaterale afspraken tussen LNVN en de betreffende provincie(s).

Inzet van de provincies

De pilot zal waarschijnlijk in één of twee provincies worden uitgevoerd. LNVN heeft op dit moment al contact met een provincie die op zoek is naar een potentiële locatie en zal starten met het vergunningstraject.

8. De mogelijkheden voor predatiebeheer in het kader van weidevogelbeheer zo optimaal mogelijk benutten en indien nodig en mogelijk verruimen

Predatie heeft een significante invloed op het broedsucces van weidevogels. Voor agrariërs die zich inzetten voor het behoud van weidevogels is het demotiverend om te zien hoe hun inspanningen door predatie teniet worden gedaan. Om de predatiedruk te verminderen kunnen verschillende maatregelen worden genomen, variërend van maatregelen gericht op landschapsinrichting tot het be- en verjagen van predatoren. Richting de Europese Commissie heeft Nederland aangegeven te werken aan een stelselherziening en onderzoekt of er flankerend beleid noodzakelijk is om provincies te ondersteunen om de predatiedruk voor de grutto te verkleinen.

Inzet van het Rijk

Het Rijk zal zich inzetten om de gevolgen van predatie te beperken door een faciliterende rol te vervullen in de afstemming tussen provincies onderling en tussen provincies en Rijk. Het Rijk zal inventariseren tegen welke belemmeringen de provincies en agrarische collectieven momenteel aanlopen en hoe die in de uitwerking kan worden ondersteund. Daarbij denk ik aan:

- Afstemming over de juridische onderbouwing van predatorenbeheer;
- Afstemming over de geografische afbakening van gebieden met speciale focus op predatorenbeheer;
- Afstemming over monitorings- en onderzoeksinspanningen;
- Het laten onderzoeken van de staat van instandhouding voor predatoren;
- Het leggen van de verbinding tussen provinciaal predatorenbeheer en de landelijke opgave om weidevogels te behouden.

Afstemming Rijk & provincies

LNVN werkt momenteel aan een stelselwijziging jacht- en faunabeheer met als doel beter te kunnen inspelen op de uitdagingen waar wij in het faunabeheer voor gesteld staan. Weidevogelproblematiek maakt hier een integraal onderdeel van uit. In hoeverre de stelselwijziging kan bijdragen aan het oplossen van de

problemen is nog onzeker. Hier worden momenteel nog gesprekken over gevoerd met provincies en andere stakeholders.

Ons kenmerk
DGNV / 97605974

Inzet van provincies

Mijn oproep aan provincies is om de bestaande mogelijkheden voor predatorenbeheer zo veel mogelijk te benutten en inzichtelijk te maken waar provincies knelpunten ervaren. Waar mogelijk zal ik hen daarbij ondersteunen. Ik wil u oproepen, binnen de wettelijke kaders, maximaal in te zetten op het beperken van de negatieve invloed van predatie op het broedsucces van weidevogels. Mijn oproep is om:

- Informatie, kennis en ervaring zoveel mogelijk te bundelen;
- Met betrokken partijen het brede palet aan maatregelen om predatie te beperken te verkennen;
- De inzet van die maatregelen te coördineren en te stimuleren;
- De genomen activiteiten en de effecten daarvan op gecoördineerde manier te monitoren;
- Waar dit nodig blijkt vergunning te verlenen voor het beheren van predatoren;
- Deze vergunningen zorgvuldig te onderbouwen;
- Hiervoor de samenwerking met LNV en andere provincies op te zoeken.

Afstemming inzake de inbreukprocedure

Naar verwachting zal Nederland in het voorjaar van de Europese Commissie vernemen of de aanvullende maatregelen zoals uiteengezet in de reactie op de aanmaningsbrief voldoende zijn om aan de verplichtingen onder de Vogelrichtlijn te voldoen. Indien de Europese Commissie de maatregelen onvoldoende acht, heeft Nederland 2 tot maximaal 4 maanden⁹ de tijd om te komen met een *aanvullend* pakket aan maatregelen om een Europese Hofprocedure te voorkomen. Om voorbereid te zijn op alle scenario's zal er op ambtelijk niveau de komende maanden gewerkt worden aan een *mogelijk* aanvullend pakket van maatregelen. Hiervoor zal op ambtelijk niveau informatie worden opgehaald bij provincies en andere stakeholders. Deze brief vormt daarom ook een open uitnodiging aan de provincies om eventuele input en ideeën aan te dragen bij LNV om zo samen bij te dragen aan de scenario-ontwikkeling.

Zodra ik de reactie van de Europese Commissie ontvangen heb zal ik provincies hierover informeren. Wederom zal ook deze reactie vanuit de Europese Commissie vertrouwelijk zijn en zodoende kan ik deze niet schriftelijk delen met u, gedeputeerden, of met andere stakeholders.

Ik zeg echter toe om de brief van de Europese Commissie vertrouwelijk ter inzage te leggen voorafgaande aan een gesprek met u en IPO-vertegenwoordigers. Tijdens dit gesprek zal ik de brief van de Europese Commissie en mijn voornemen hoe te reageren op deze brief toelichten.

⁹ Nederland zal twee maanden verlenging aanvragen bij de EC.

De concept-reactiebrief zal interdepartementaal worden afgestemd waarna het namens de lidstaat Nederland verstuurd zal worden aan de Europese Commissie. Indien er aanvullende maatregelen zijn opgenomen in de reactiebrief zal ik zo spoedig mogelijk wederom een vertrouwelijk overleg plannen met u en IPO-vertegenwoordigers om deze maatregelen nader te bespreken.

Ons kenmerk
DGNV / 97605974

Indien gewenst kan ik in het Bestuurlijk Overleg Natuur van 27 maart a.s. een toelichting geven op deze brief.

Hoogachtend,

Jean Rummenie
Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

**Bijlage 1: Tabel bestaande vogelrichtlijngebieden waar
instandhoudingsdoelen voor de grutto worden toegevoegd**

Ons kenmerk
DGNV / 97605974

Vogelrichtlijngebied	Voortouwnemer	Vogelrichtlijngebied	Voortouwnemer
Alde Feanen	Fryslân	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	Zuid-Holland
Arkemheen	Gelderland	Oosterschelde	IenW
Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	Zuid-Holland	Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	Fryslân
De Wieden	Overijssel	Oudeland van Strijen	Zuid-Holland
De Wilck	Zuid-Holland	Polder Zeevang	Noord-Holland
Donkse Laagten	Zuid-Holland	Rijntakken	Gelderland
Duinen Ameland	Fryslân	Sneekermeergebied	Fryslân
Eilandspolder	Noord-Holland	Van Oordts Mersken	Fryslân
Groote Wielen	Fryslân	Waddenzee	IenW
Haringvliet	IenW	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	Noord- Holland
IJsselmeer	IenW	Yerseke en Kapelse Moer	Zeeland
Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	Noord-Holland	Zuidlaardermeergebied	Groningen
Lauwersmeer	Groningen		